

ಶ್ರೀಃ
ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ
ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

॥ ಪುರುಷಸೂಕ್ತಂ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ಶ್ರೀ ರಂಗರಾಮಾನುಜ ಮಹಾದೇಶಿಕನ್

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ಶ್ರೀಃ
ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ
ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

॥ ಪುರುಷಸೂಕ್ತಂ ॥

॥ ಹರಿಃ ಓ(೪)ಂ ॥

ಸಹಸ್ರ ಶೀರ್ಷಾ ಪುರುಷಃ |
ಸಹಸ್ರಾಕ್ಷಃ ಸಹಸ್ರಪಾತ್ |
ಸ ಭೂಮಿಂ ವಿಶ್ವತೋ ವೃತ್ವಾ |
ಅತ್ಯತಿಷ್ಠದ್ಧಶಾಂಗುಲಂ |
ಪುರುಷ ಏವೇದಗ್ಂ ಸರ್ವಂ |
ಯದ್ಭೂತಂ ಯಚ್ಚ ಭವ್ಯಂ |
ಉತಾಮೃತತ್ವಸ್ಯೇಶಾನಃ |
ಯದನ್ನೇನಾತಿರೋಹತಿ |
ಏತಾವಾನಸ್ಯ ಮಹಿಮಾ |
ಅತೋ ಜ್ಯಾಯಾಗ್ಶ್ಚ ಪುರುಷಃ || 1 ||

ಪಾದೋಽಸ್ಯ ವಿಶ್ವಾ ಭೂತಾನಿ |
ತ್ರಿಪಾದಸ್ಯಾಮೃತಂ ದಿವಿ |
ತ್ರಿಪಾದೂರ್ಧ್ವ ಉದೈತ್ಪುರುಷಃ |
ಪಾದೋಽಸ್ಯೇಹಾಭವಾತ್ಪುನಃ |
ತತೋ ವಿಷ್ಟಂವ್ಯಕ್ರಾಮತ್ |

ಸಾಶನಾನಶನೇ ಅಭಿ |
 ತಸ್ಮಾದ್ವಿರಾಡಜಾಯತ |
 ವಿರಾಜೋ ಅಧಿ ಪುರುಷಃ |
 ಸ ಜಾತೋ ಅತ್ಯರಿಚ್ಯತ |
 ಪಶ್ಚಾದ್ಭೂಮಿಮಥೋ ಪುರಃ || 2 ||

ಯತ್ಪುರುಷೇಣ ಹವಿಷಾ |
 ದೇವಾ ಯಜ್ಞಮತನ್ವತ |
 ವಸಂತೋ ಅಸ್ಯಾಸೀದಾಜ್ಯಂ |
 ಗ್ರೀಷ್ಮ ಇಧಶ್ಶರದ್ಧವಿಃ |
 ಸಪ್ತಾಸ್ಯಾಸನ್ವರಿಧಯಃ |
 ತ್ರಿಸ್ಸಪ್ತ ಸಮಿಧಃ ಕೃತಾಃ |
 ದೇವಾ ಯದ್ಯಜ್ಞಂ ತನ್ವಾನಾಃ |
 ಅಬದ್ಧನ್ವುರುಷಂ ಪಶುಂ |
 ತಂ ಯಜ್ಞಂ ಬರ್ಹಿಷಿ ಪ್ರಾಕ್ಷನ್ |
 ಪುರುಷಂ ಜಾತಮಗ್ರತಃ || 3 ||

ತೇನ ದೇವಾ ಅಯಜಂತ |
 ಸಾಧ್ಯಾ ಋಷಯಶ್ಚ ಯೇ |
 ತಸ್ಮಾದ್ಯಜ್ಞಾಧ್ವರ್ವಹುತಃ |
 ಸಂಭೃತಂ ಪೃಷದಾಜ್ಯಂ |
 ಪಶೂಗ್ಸ್ತಾಗ್ಶ್ಚಕ್ರೇ ವಾಯವ್ಯಾನ್ |

ಆರಣ್ಯಾನ್ಯಾಂಯಾಶ್ಚ ಯೇ |
 ತಸ್ಮಾದ್ಭಜಾಧ್ವರ್ವಹುತಃ |
 ಮಚಸ್ಸಾಮಾನಿ ಜಜ್ಞಿರೇ |
 ಛಂದಾಗ್ಂಸಿ ಜಜ್ಞಿರೇ ತಸ್ಮಾತ್ |
 ಯಜುಸ್ತಸ್ಮಾದಜಾಯತ || 4 ||

ತಸ್ಮಾದಶ್ವಾ ಅಜಾಯಂತ |
 ಯೇ ಕೇ ಚೋಭಯಾದತಃ |
 ಗಾವೋ ಹ ಜಜ್ಞಿರೇ ತಸ್ಮಾತ್ |
 ತಸ್ಮಾಜ್ಜಾತಾ ಅಜಾವಯಃ |
 ಯತ್ಪುರುಷಂ ವ್ಯದಧುಃ |
 ಕತಿಧಾ ವ್ಯಕಲ್ಪಯನ್ |
 ಮುಖಂ ಕಿಮಸ್ಯ ಕೌ ಬಾಹು |
 ಕಾವೂರೂ ಪಾದಾವುಚ್ಯೇತೇ |
 ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋಽಸ್ಯ ಮುಖಮಾಸೀತ್ |
 ಬಾಹೂ ರಾಜನ್ಯಃ ಕೃತಃ || 5 ||

ಊರೂ ತದಸ್ಯ ಯದ್ವೈಶ್ಯಃ |
 ಪದ್ಭ್ಯಾಗ್ಂ ಶೂದ್ರೋ ಅಜಾಯತ |
 ಚಂದ್ರಮಾ ಮನಸೋ ಜಾತಃ |
 ಚಕ್ಷೋಸ್ಸೂರ್ಯೋ ಅಜಾಯತ |
 ಮುಖಾದಿಂದ್ರಶ್ಚಾಗ್ನಿಶ್ಚ |

ಪ್ರಾಣಾದ್ವಾಯುರಜಾಯತ |
 ನಾಭ್ಯಾ ಆಸೀದಂತರಿಕ್ಷಂ |
 ಶೀರ್ಷ್ಣೋ ದ್ಯೌಸ್ಸಮವರ್ತತ |
 ಪದ್ಭ್ಯಾಂ ಭೂಮಿದಿಶಶ್ರೋತ್ರಾತ್ |
 ತಥಾ ಲೋಕಾಗ್ಂ ಅಕಲ್ಪಯನ್ || 6 ||

ವೇದಾಹಮೇತಂ ಪುರುಷಂ ಮಹಾಂತಂ |
 ಆದಿತ್ಯವರ್ಣಂ ತಮಸಸ್ತು ಪಾರೇ |
 ಸರ್ವಾಣಿ ರೂಪಾಣಿ ವಿಚಿತ್ಯ ಧೀರಃ |
 ನಾಮಾನಿ ಕೃತ್ವಾಭಿವದನ್ ಯದಾಸ್ತೇ |
 ಧಾತಾ ಪುರಸ್ತಾದ್ಯಮುದಾಜಹಾರ |
 ಶಕ್ರಃ ಪ್ರವಿದ್ವಾನ್ಪ್ರದಿಶಶ್ಚತಸ್ರಃ |
 ತಮೇವಂ ವಿದ್ವಾನಮೃತ ಇಹ ಭವತಿ |
 ನಾನ್ಯಃ ಪಂಥಾ ಅಯನಾಯ ವಿದ್ಯತೇ |
 ಯಜ್ಞೇನ ಯಜ್ಞಮಯಜಂತ ದೇವಾಃ |
 ತಾನಿ ಧರ್ಮಾಣಿ ಪ್ರಥಮಾನ್ಯಾಸನ್ |
 ತೇ ಹ ನಾಕಂ ಮಹಿಮಾನಸ್ಸಚಂತೇ |
 ಯತ್ರ ಪೂರ್ವೇ ಸಾಧ್ಯಾಸ್ಸಂತಿ ದೇವಾಃ || 7 ||

ಅದ್ಭ್ಯಸ್ಸಂಭೂತಃ ಪೃಥಿವೈ ರಸಾಚ್ಚ |
 ವಿಶ್ವಕರ್ಮಣಸ್ಸಮವರ್ತತಾಧಿ |
 ತಸ್ಯ ತ್ವಷ್ಟಾ ವಿದಧದ್ರೂಪಮೇತಿ |

ತತ್ಪುರುಷಸ್ಯ ವಿಶ್ವಮಾಜಾನಮಗ್ರೇ |
 ವೇದಾಹಮೇತಂ ಪುರುಷಂ ಮಹಾಂತಂ |
 ಆದಿತ್ಯವರ್ಣಂ ತಮಸಃ ಪರಸ್ತಾತ್ |
 ತಮೇವಂ ವಿದ್ವಾನಮೃತ ಇಹ ಭವತಿ |
 ನಾನ್ಯಃ ಪಂಥಾ ವಿದ್ಯತೇಽಯನಾಯ |
 ಪ್ರಜಾಪತಿಶ್ಚರತಿ ಗರ್ಭೇ ಅಂತಃ |
 ಅಜಾಯಮಾನೋ ಬಹುಧಾ ವಿಜಾಯತೇ || 8 ||

ತಸ್ಯ ಧೀರಾಃ ಪರಿಜಾನಂತಿ ಯೋನಿಂ |
 ಮರೀಚೀನಾಂ ಪದಮಿಚ್ಛಂತಿ ವೇಧಸಃ |
 ಯೋ ದೇವೇಭ್ಯ ಆತಪತಿ |
 ಯೋ ದೇವಾನಾಂ ಪುರೋಹಿತಃ |
 ಪೂರ್ವೋ ಯೋ ದೇವೇಭ್ಯೋ ಜಾತಃ |
 ನಮೋ ರುಚಾಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಯೇ |
 ರುಚಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಂ ಜನಯಂತಃ |
 ದೇವಾ ಅಗ್ರೇ ತದಬ್ರುವನ್ |
 ಯಸ್ತೈವಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ವಿದ್ಯಾತ್ |
 ತಸ್ಯ ದೇವಾ ಅಸನ್ವಶೇ || 9 ||

ಹೀಶ್ಚ ತೇ ಲಕ್ಷ್ಮೀಶ್ಚ ಪತ್ನೌ |
 ಅಹೋರಾತ್ರೇ ಪಾರ್ಶ್ವೇ |
 ನಕ್ಷತ್ರಾಣಿ ರೂಪಂ |

ಅ॒ಶ್ವಿನೌ॑ ವ್ಯಾ॒ತ್ತಂ |
ಇ॒ಷ್ಟಂ ಮ॑ನಿಷಾಣ |
ಅ॒ಮುಂ ಮ॑ನಿಷಾಣ |
ಸ॒ರ್ವಂ ಮ॑ನಿಷಾಣ || 10 ||

|| ಇತಿ ಪುರುಷಸೂಕ್ತಂ ಸಮಾಪ್ತಂ ||